

Буџетска издвајања за науку, 2014/15.

– Истраживање и развој–

Приказани подаци су резултат Истраживања о буџетским издвајањима за истраживање и развој 2014/15.(БИН), спроведеног у 2015. години. Истраживање се односи на институције које финансирају активности истраживања и развоја (ИР), директне кориснике буџетских средстава, које су током 2014. финансирале или је у 2015. требало да финансирају активности истраживања и развоја – директни корисници републичког буџета који учествују у расподели финансијских средстава за истраживање и развој у Републици Србији.

У 2014. години у Републици Србији утрошено је 16.212.893хиљ. РСД буџетских средстава за активности истраживања и развоја (након ребаланса буџета).

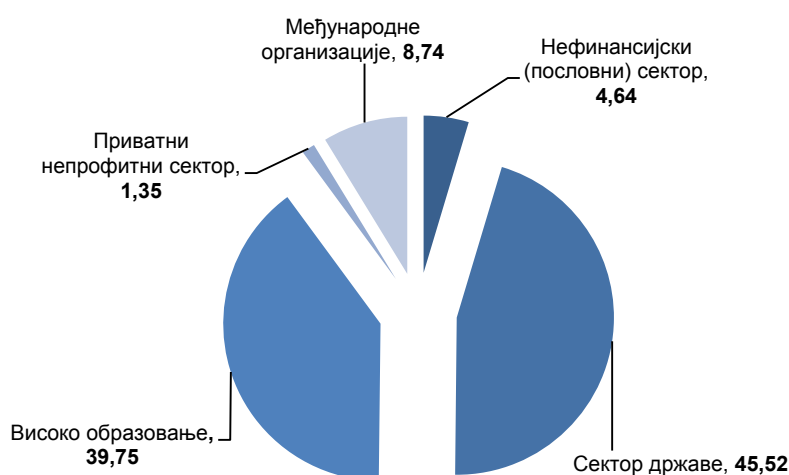
Удео укупних буџетских средстава за истраживање и развој у бруто домаћем производу у 2014. години износио је 0,42%.

Око половине буџетских средстава за истраживање и развој у 2014. години било је намењено сектору државе (45,52%). Сектор високог образовања је заступљен са 39,75%, нефинансијски (пословни) сектор са 4,64%, док за непрофитни сектор није било намењених средстава. Учешће средстава добијених од међународних организација намењених за истраживање и развој износи 8,74% .

Посматрано према друштвено-економским циљевима, највише буџетских средстава опредељених за истраживање и развој у 2014. било је утрошено за циљ Опште унапређење знања: Истраживање и развој финансирани из општих фондова универзитета – ГУФ (43,2%). За следећи циљ: Индустијска производња и технологија утрошено је15,5%, а најмање средстава је било утрошено за циљеве: Истраживање и експлоатација свемира и Образовање, по 0,4% од укупних буџетских средстава намењених за науку.

Средства која су планирана буџетом за 2015. годину за ИР (пре ребаланса буџета) износила су 17.891.056 хиљ. РСД. Највише средстава, 34,1%, планирано је за Опште унапређење знања: ИР финансирани из општих фондова универзитета– ГУФ.

Графикон 1. Учешће сектора у укупним издацима (%)

1. Буџетска средства Републике Србије за истраживање и развој (стварни издаци) према врсти подстицаја/програма и сектора, 2014.

хиљ. РСД

	Сектори –укупно	Нефинан- сијски (пословни) сектор	Сектор државе	Високо образо- вање	Приватни непрофит- ни сектор	Иностран- ство – укупно	Међуна- родне органи- зације	Остали
УКУПНО	16212893	752753	7380255	6444392	218105	1417388	1417388	-
Основна истраживања	4838647	148960	2553580	2136107	-	-	-	-
Истраживања у области технолошког развоја	3314384	314376	1694556	1305452	-	-	-	-
Суфинансирање интегралних и интердисциплинарних истраживања	3104590	117286	1811661	1175643	-	-	-	-
Иновациони пројекти	151129	135088	16041		-	-	-	-
Изградња инфраструктуре иновационих организација	13819	13819	-	-	-	-	-	-
Остали програми подршке иновационе делатности	20713	20713	-	-	-	-	-	-
Научноистраживачки рад САНУ и Матице српске	103879		103879	-	-	-	-	-
Научноистраживачки рад центара изузетних вредности	115866	1	7595	108270	-	-	-	-
Обезбеђивање и одржавање научноистраживачке опреме и простора за научноистраживачки рад	546918	-	417016	129902	-	-	-	-
Инвестиције у научноистраживачку опрему	119365	-		119365	-	-	-	-
Инвестиције у простор за научноистраживачки рад	800	-	800		-	-	-	-
Међународна научна сарадња од значаја за Републику	1544951	4	6718	120841	-	1417388	1417388	-
Обавезе државе за учешће у програмира ЕУ	1422349	4	6718	120841	-	1294786	1294786	-
Обавезе државе у билатералним научним програмира	122602	-	-	-	-	122602	122602	-
Развој информатичког друштва	163121	-	163121	-	-	-	-	-
Усавршавање кадрова за научноистраживачки рад	187120	-	56465	130655	-	-	-	-
Подстицање и стипендирање младих и надарених за научноистраживачки рад	333583	-	11882	123784	197917	-	-	-
Набавка научне и стручне литературе из иностранства и приступ научним и стручним базама података	325565	-	175565	150000	-	-	-	-
Издавање научних публикација и одржавање научних скупова	87760	2506	37063	29303	18888	-	-	-
Подстицање активности научних и стручних друштава, удружења и сличних организација на промоцију науке и технике	104550	-	3600	100150	800	-	-	-
Пројектно суфинансирање докторских академских студија	200500	-	-	200000	500	-	-	-
Суфинансирање изградње станова за потребе младих истраживача и научника	614920	-	-	614920	-	-	-	-
Други програми у складу са Стратегијом и Законом	320713	-	320713	-	-	-	-	-

2. Буџетска средства Републике Србије за ИР (стварни издаци) према друштвено-економским циљевима и секторима, 2014.

хиљ. РСД

	Сектори –укупно	Нефинан- сијски (пословни) сектор	Сектор државе	Високо образо- вање	Приватни непрофит- ни сектор	Иностран- ство укупно	Међуна- родне органи- зације	Остали
УКУПНО	16212893	752753	7380255	6444392	218105	1417388	1417388	-
Истраживање и експлоатација Земље	156357	21573	134784	-	-	-	-	-
Очување животне средине	445468	32726	412742	-	-	-	-	-
Истраживање и експлоатација свемира	66299	-	66299	-	-	-	-	-
Транспорт, телекомуникације и остале инфраструктуре	1048740	193650	855090	-	-	-	-	-
Енергија	200430	13521	186909	-	-	-	-	-
Индустријска производња и технологија	2519466	306466	2213000	-	-	-	-	-
Здравство	402048	18458	346146	37444	-	-	-	-
Пољопривреда	1333470	115797	1217673	-	-	-	-	-
Образовање	65959	3996	9212	52751	-	-	-	-
Култура, рекреација, религија и масовни медији	553671	22595	529806	350	920	-	-	-
Политички и друштвени системи, структуре и процеси	366873	218	366655	-	-	-	-	-
Опште унапређење знања: ИР финансирани из општих фондова универзитета – ГУФ	6997999	2510	342990	5018506	216605	1417388	1417388	-
ИР у природним наукама	1323903	4	-	29113	-	1294786	1294786	-
ИР у инжењерству и технологији	2497835	2506	342990	1813132	216605	122602	122602	-
ИР у медицинским и здравственим наукама	1356587	-	-	1356587	-	-	-	-
ИР у пољопривредним наукама	630389	-	-	630389	-	-	-	-
ИР у друштвеним наукама	508177	-	-	508177	-	-	-	-
ИР у хуманистичким наукама	681108	-	-	681108	-	-	-	-
Опште унапређење знања: ИР финансирани из других извора – не из општих фондова универзитета	1455219	21243	98055	1335341	580	-	-	-
ИР у природним наукама	797099	-	18148	778951	-	-	-	-
ИР у инжењерству и технологији	19047	-	19047	-	-	-	-	-
ИР у медицинским и здравственим наукама	22340	-	22340	-	-	-	-	-
ИР у пољопривредним наукама	-	-	-	-	-	-	-	-
ИР у друштвеним наукама	20337	-	20337	-	-	-	-	-
ИР у хуманистичким наукама	596396	21243	18183	556390	580	-	-	-
Одбрана	600894	-	600894	-	-	-	-	-

Графикон2. Удео буџетских средстава за ИР према друштвено-економским циљевима (стварни издаци),у укупним буџетским издацима за ИР 2014. (%)

3. Буџетска средства Републике Србије за ИР према друштвено-економским циљевима (усвојени буџет пре ребаланса), 2015.

хиљ. РСД

Друштвено-економски циљеви истраживања	
УКУПНО	17891056
Истраживање и експлоатација Земље	136325
Очување животне средине	416555
Истраживање и експлоатација свемира	57899
Транспорт, телекомуникације и остале инфраструктуре	650263
Енергија	171105
Индустријска производња и технологија	2188363
Здравство	351566
Пољопривреда	1311447
Образовање	68814
Култура, рекреација, религија и масовни медији	482191
Политички и друштвени системи, структуре и процеси	320983
Опште унапређење знања: ИР из општих фондова универзитета – ГУФ	6100339
ИР у природним наукама	1154081
ИР у инжењерству и технологији	2177428
ИР у медицинским и здравственим наукама	1182572
ИР у пољопривредним наукама	549527
ИР у друштвеним наукама	442991
ИР у хуманистичким наукама	593740
Опште унапређење знања: ИР из других извора – не из општих фондова универзитета	5317588
ИР у природним наукама	2431876
ИР у инжењерству и технологији	20285
ИР у медицинским и здравственим наукама	23828
ИР у пољопривредним наукама	
ИР у друштвеним наукама	21643
ИР у хуманистичким наукама	2819956
Одбрана	317618

Графикон3. Удео планираних буџетских средстава за ИР(усвојен буџет пре ребаланса), према циљевима, у укупним буџетским издацима за ИР, 2015.(%)

Методолошка објашњења и дефиниције

Извор података

Подаци су резултат обраде истраживања о укупним буџетским издвајањима за науку, 2014–2015. год. у Републици Србији. Подаци су прикупљени на основу извештаја надлежних министарстава, која учествују у алокацији буџетских средстава за ИР (попуњавају образац БИН).

Обухват и упоредивост

Методологија за спровођење истраживања усклађена је са међународним стандардима које је поставио ОЕЦД и објавио у приручнику Фраскати (*The Measurement of Scientific and Technological Activities - Proposed Standard Practice for Survey of Research and Experimental Development - Frascati Manual, 2002 и 2007; издавач: OECD*).

За праћење буџетских средстава према друштвено-економским циљевима коришћена је Номенклатура за анализу и поређење научних програма и средстава – NABS 2007, која је повезана са приручником Фраскати. Та номенклатура сврстава друштвено-економске циљеве, као и намену утрошених средстава за ИР, у 13 категорија.

Истраживањем: „Извештај о буџетским издвајањима за научноистраживачку делатност, 2014–2015“ прикупљају се подаци о издвајањима за ИР из буџета, према друштвено-економским циљевима, укључујући сва финансирања међународних програма ИР-а или установа у иностранству. Циљ истраживања је праћење истраживачко-развојне политике државе преко њеног финансирања истраживачко-развојних активности.

Ово истраживање се односи на институције које финансирају активност ИР. Подаци се односе на стварне издатке у 2014. години (ефективно исплаћени износ током године) и на планирани буџет за 2015. годину (износ који је усвојен пре ребаланса буџета).

Извештај су попуниле све институције (директни корисници буџетских средстава) које су током 2014. финансирале или је у 2015. требало да финансирају активности ИР – директни корисници републичког буџета који учествују у расподели финансијских средстава за ИР у Републици Србији.

Дефиниције основних обележја

Наука је скуп систематизованих и аргументованих знања, односно спознајних чињеница, појмова, начела, података, информација, теорија, закона и законитости у одређеном историјском раздобљу о објективној стварности, тј. природи и друштву, до којег се дошло применом објективних научних метода, а којима је основна сврха и циљ спознаја закона и законитости о прошлости, садашњости и будућности природних и друштвених појава и повећање ефикасности рада у свим доменима људских активности.

Научна истраживања су теоријски или експериментални рад који се предузима ради стицања нових научних сазнања и повећања свеукупног људског знања. Научним истраживањима се сматрају основна и примењена истраживања.

Основна (фундаментална, базична) истраживања обухватају она истраживања која повећавају општи фонд научних чињеница и знања и која одређују нова подручја људског знања и спознаја, али која немају или не морају имати директну практичну примену добијених резултата.

Примењена (апликативна) истраживања су теоријски или експериментални рад који се предузима ради стицања нових знања, а који је усмерен на решавање неког практичног задатка, односно остварење неког практичног циља.

Развојна (стручна) истраживања, односно експериментални развој је систематски рад, утемељен на знањима стеченим основним или примењеним истраживањима, односно практичном искуству које је, пре свега, усмерено на увођење нових или знатно побољшање постојећих поступака, производа и услуга.

Научноистраживачки рад је систематска стваралачка активност којом се, применом научних метода, стичу нове научне спознаје, односно стваралачки користи постојеће знање за нове примене. То је стваралачки рад на освајању нових знања, а циљ му је подизање општег цивилизацијског нивоа друштва и коришћење тих знања у свим областима друштвено-економског развоја.

Издаци за истраживање и развој према врсти деле се на текуће издатке (трошкове) и инвестиционе издатке.

Текући трошкови (издаци) обухватају: трошкове рада и трошкове накнада запосленима, као и остале текуће трошкове (материјалне трошкове за истраживачко-развојни рад – сировине, материјал, енергија; исплате на основу уговора о делу и ауторских уговора; дневнице, путне трошкове, репрезентацију и слично; и друге издатке).

Инвестициони издаци обухватају издатке за земљиште и грађевинске објекте; машине и опрему; патенте, лиценце, студије и пројекте; софтвер и хардвер (који подразумева укупне трошкове у вези са набавком рачунара, уређаја, система, компонената и опреме, као и трошкове набавке или развијања софтвера за сопствене потребе); и остале издатке.

Нефинансијски (пословни) сектор обухвата пословне субјекте и организације чија је примарна активност тржишна производња робе и услуга и њихова продаја по економски значајним ценама, као и истраживачко-развојне јединице у саставу пословног субјекта.

Високо образовање обухвата високе школе и универзитете са јединицама у саставу, факултетима, академијама и научноистраживачким институтима, без обзира на изворе финансирања и правни статус. Овом сектору припадају и истраживачки институти и клинике под непосредном контролом или управом високошколске организације.

Сектор државе обухвата организације, службе и друга тела, осим високог образовања, која друштву пружају оне бесплатне заједничке услуге које се по тржишним условима не би могле обезбедити, а представљају израз економске и социјалне политике друштва; према дефиницији, овај сектор обухвата активности администрације, одбране и регулисања јавног реда; здравство, образовање, културу, рекреацију и друге друштвене услуге.

Сектор непрофитних организација обухвата нетржишне приватне непрофитне организације које домаћинствима пружају услуге без наплате или по ниској цени. Ове организације могу бити основане од стране удружења грађана, ради обезбеђивања робе и услуга за чланове удружења или ради опште сврхе.

Сектор иностранства обухвата организације и појединце који се налазе изван политичких граница земље, као и одговарајуће земљиште у поседу тих организација. Обухвата и све међународне организације, укључујући и њихове објекте на домаћој територији. У сектор иностранства не треба укључивати опште доприносе организацијама као што су УН, ОЕЦД, ЕУисл.